

**ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

ПРОГРАМА
за работа на Институтот за акредитација
на Република Северна Македонија
за 2023 година

Акт: ПР 2023

Врз основа на член 5 став (2) од Законот за акредитација („Службен весник на Република Македонија“, бр.120/09, 53/11, 41/14, 53/16 и 83/18), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 01 февруари 2023 година, донесе

Програма за работа на Институтот за акредитација на Република Северна Македонија за 2023 година

I. Вовед

Согласно Законот за акредитација, Институтот за акредитација на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: ИАРСМ) е јавна установа која ги врши работите и задачите на единствено национално тело за акредитација, согласно пропишана постапка за акредитирање врз основа на овој и други закони и врши надзор над исполнувањето на барањата за акредитација.

Акредитацијата е постапка за формално признавање на оспособеноста за извршување на одредени дејности во смисла дека определено тело за оцена на сообразност ги задоволува барањата предвидени со националните, европските и меѓународните стандарди, соодветната правна регулатива, процедурите на ИАРСМ, како и препораките на европската и светските организации за акредитација. Имајќи ја предвид нејзината улога како алатка на регулаторите и државата, во одредени области акредитацијата е пропишана како законски услов кој одреден субјект мора да го исполнува, доколку за своето работење треба да се здобие со одредено овластување издадено од надлежен државен орган.

Основни области во кои се изведуваат постапките на акредитација се:

- лаборатории за тестирање и калибрација,
- медицински лаборатории,
- тела кои вршат сертификација на производи, процеси и услуги
- тела кои вршат сертификација на системи за управување и
- тела кои вршат инспекција.

Акредитацијата е меѓународно призната алатка со која посредно се: обезбедува и гарантира безбедност и квалитет на производите и услугите, слободен развој на меѓународната трговија, се намалуваат трошоците и грешките во работењето, на сметка на зголемување на ефикасноста и економичноста во искористеноста на материјалните и човечките ресурси.

Акредитацијата обезбедува олеснување на светската трговија. Ова од причина што нејзиното примарно значење или придобивка се состои во тоа што еднаш испитаните/сертифицираните производи и услуги под знакот на акредитацијата, немаат потреба од повторно испитување. Имајќи го предвид фактот дека ИАРСМ е потписник на три значајни меѓународни договори со кои се обезбедува оваа придобивка, таа важи и за домашните производи и услуги кога се пласираат во и надвор од земјата.

Имено, ИАРСМ како полноправен член на Европската и Светските организации за акредитација е потписник на меѓународните Договори за взаемно признавање на сертификатите за акредитација со нив, и тоа:

- со Европската организација за акредитација (EA) е потписник на EA-MLA (Multilateral agreement – MLA¹),
- со Меѓународната (светската) организација за акредитација на лаборатории, инспекциски тела и организатори на тестирања за оспособеност (ILAC) е потписник на ILAC-MRA (Mutual Recognition Arrangement- MRA²) и
- со Меѓународниот форум за акредитација (IAF) е потписник на IAF-MLA Multilateral agreement – MLA³) за прифаќање на сертификати и извештаи издадени од акредитираните тела за оцена на сообразност во светот.

Со потпишувањето на Договорите, ИАРСМ ги отвори вратите за домашните производи и услуги на европскиот и светскиот пазар, согласно принципот „еднаш акредитиран, насекаде прифатен“.

Имено, основната придобивка од Договорите е тоа што издадените документи од македонските акредитирани тела за оцена на сообразност, согласно стандардите МКС EN ISO/IEC 17025 за лаборатории за тестирање и калибрација, МКС EN ISO/IEC 17020 за инспекциски тела, МКС EN ISO 15189 за медицински лаборатории и МКС EN ISO/IEC 17065 за сертификациски тела за производи, процеси и услуги и МКС EN ISO/IEC 17021-1 за сертификациски тела за системи за управување, се признаваат на европско и светско ниво.

Досегашното успешно реализирање на клучните определби на ИАРСМ на меѓународен план, се само дополнителен поттик, но воедно и обврска, за исполнување на стратешкиот интерес и визија на ИАРСМ во правец на одржување и зајакнување на статусот на полноправен член во меѓународните организации за акредитација.

II. Цели на Програмата за работа на ИАРСМ за 2023 година

Стратешки интерес и цел на на ИАРСМ е континуирано одржување и зајакнување на системот за акредитација, кој ќе обезбеди доверба во компетентноста на телата за оцена на сообразност (сертификациските тела, лабораториите за тестирање и калибрација, медицинските лаборатории и инспекциските тела) и во нивните издадени документи и воедно ја обезбедува слободната трговија со домашните производи и услуги на пазарите во Европа и светот.

Акредитацијата, како во светот, така и во Република Северна Македонија игра важна улога во јакнењето на внатрешниот пазар, квалитетот и безбедноста на живеење, а приматот во нејзината улога е развој на домашното стопанство и негово интегрирање во светски рамки. Но, за Република Северна Македонија таа е особено важен инструмент и како поддршка за нејзиното интегрирање кон Европската Унија.

¹ EA-MLA претставува договор потпишан помеѓу акредитациските тела, членки на EA, за признавање на еднаквост и доверливост, а со тоа и прифаќање на акредитираните сертификациски, инспекциски, калибрациски сертификати и извештаи од тестирање низ цела Европа.

² ILAC-MRA претставува договор потпишан помеѓу акредитациските тела, членки на ILAC, за признавање на еднаквост и доверливост, а со тоа и прифаќање на акредитираните инспекциски сертификати и извештаи од тестирање низ светот.

³ IAF-MLA претставува договор потпишан помеѓу акредитациските тела, членки на IAF, за признавање на еднаквост и доверливост, а со тоа и прифаќање на акредитираните сертификати издадени од акредитираните сертификациски тела за производи и системи за управување во светот.

Имајќи ги предвид придобивките од реализацијата на претходно зацртаните планови и цели на ИАРСМ, кои се признание за успешно вршење на акредитациската дејност, како и потенцијалите што произлегуваат од нив, треба да се има предвид и нивното повеќенаменско значење.

Оттука, главните активности на ИАРСМ во 2023 година ќе бидат насочени кон одржување и надградба на системот за управување со квалитет согласно барањата на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018, како основен услов за одржување на договорите.

1. Примарна цел за реализација на Програмата:

Одржување и надградба на системот за управување со квалитет на ИАРСМ согласно барањата на новото издание на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018, како основен и единствен стандард по кој ИАРСМ работи и ги изведува постапките за акредитација.

Одржливоста, функционалноста и ефективност на системот е позитивно оценета од страна на оценувачкиот тим на ЕА во рамки на последно реализираната оцена за ре-евалуација.

2. Посебни цели за реализацијата на Програмата се:

- зголемување на бројот на акредитирани тела од страна на ИАРСМ,
- институционално зајакнување преку нови кадровски и организациски решенија и координирање на акредитациските активности преку зголемување на бројот на технички оценувачи и експерти и надградба на компетенциите на оценувачите и вработените во ИАРСМ,
- постојано залагање за олеснување на глобалната трговија преку прифаќање на резултатите од акредитираните тела за оцена на сообразност,
- промовирање на услугите на телата за оцена на сообразност акредитирани од ИАРСМ,
- дигитализација на работниот процес во ИАРСМ,
- зајакнување на соработката и давање техничка поддршка на министерствата и останатите институции за сите прашања поврзани со постапките за акредитација,
- активна соработка со европските и меѓународните организации за акредитација,
- постојани активности за стекнување поголема доверба кај заинтересираните страни,
- зајакнување на веќе воспоставената соработка со Стопанските комори во Република Северна Македонија, Организацијата на потрошувачи на Република Северна Македонија и економските оператори,
- зајакнување и проширување на соработката со националните тела за акредитација од регионот, Европа и светот и
- учество во реализација на меѓународни проекти.

Реализацијата на програмските цели ќе се обезбеди преку средствата обезбедени во Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година, како и преку учество во проекти како на пр.: ТАИЕХ Инструментот на Европската комисија и други.

III. Предвидени активности за реализација на Програмата

Во Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година, раздел 10001 – Министерство за економија, во Подпрограма 51 – ИАРСМ, за категориите 40 – Плати и надоместоци, 42 – стоки и услуги и 48 – капитални расходи, планирани се финансиски

средства во износ од 9.780.000,00 денари на сметка 637/603, 35.200.000,00 денари на сметката 631 или вкупно 44.980.000,00 денари.

- Околу 21% од средствата се наменети за плати на вработените од Буџетот на Република Северна Македонија - сметка 637/603 ИАРСМ.
- Околу 68% се наменети за стоки и услуги од сметка 637/603 и 631 ИАРСМ.
- Околу 11% од средствата се наменети за капитални расходи.

Институт за акредитација на Република Северна Македонија

Категорија Ставка	Опис	Буџет 2023 (во 000 денари)		Вкупно расходи
		637/603	631	
	Расходи	9.780	35.200	44.980
40	Плати и надоместоци	9.400		9.400
401	Основни плати	6.700		6.700
402	Придонеси за социјално осигурување	2.700		2.700
42	Стоки и услуги	380	30.000	30.380
420	Патни и дневни расходи	80	2.000	2.080
421	Комунални услуги, греење комуникација, транспорт	50	3.500	3.550
423	Материјали и ситен инвентар	50	1.500	1.550
424	Поправки и тековно одржување	100	3.300	3.400
425	Договорни услуги	100	13.500	13.600
426	Други тековни расходи		5.000	5.000
427	Привремени вработувања		1.200	1.200
46	Субвенции и трансфери		200	200
464	Разни трансфери		200	200
48	Капитални расходи		5.000	5.000
480	Купување на опрема и машини		1.800	1.800
481	Градежни објекти		1.000	1.000
485	Вложување и нефинансиски средства		2.200	2.200

За ревидирање и одржување на ефикасноста и за надградба на воспоставениот национален систем за акредитација согласно: Законот за акредитација, стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018, правилата на Европската организација за акредитација, Светската организација за акредитација на лаборатории и Меѓународниот форум за акредитација (EA, ILAC и IAF) и интерните документи на ИАРСМ, потребно е да се реализираат следниве активности:

1. Акредитациски активности

Во официјалниот регистар на ИАРСМ во моментот на подготовка на Програмата има 211 активни акредитирани тела за оцена на сообразност, а во тек се постапки и по нови пријави за акредитација. Во 2023 година ќе се извршат редовни надзори на веќе акредитираните тела, а воедно ИАРСМ ќе постапува и по новодоставени пријави за акредитација, врз основа на што очекува зголемување на бројот на акредитирани тела за оцена на сообразност.

Согласно Законот за акредитација, како и обврските што произлегуваат од потпишаните меѓународни договори, ИАРСМ континуирано ќе го одржува и подобрува целокупниот систем за акредитација.

Во рамките на развојните активности, ИАРСМ планира да развива нови шеми и области за акредитација, согласно специфичните потреби на Република Северна Македонија и потребите на клиенти. Развојот на нови шеми и области ќе се одвива по доставено барање, во соработка со заинтересираните страни, потпомогнати со работата на Техничките комитети. Имајќи ги предвид тековните потреби и актуелности на пазарот, ИАРСМ цени дека клучно внимание за развој на нови акредитациски шеми треба да се посвети во однос на акредитација по меѓународните стандарди за ИТ безбедност, и тоа: ISO/IEC 27001-стандард за Информациска технологија-безбедносни техники-Системи за управување со безбедност на информации и групата сродни ISO стандарди кои се однесуваат на ИТ безбедност. Воедно, преку развојот на оваа акредитациска шема, ќе се обезбедат неопходните услови за практична имплементација на Законот за заштита на личните податоци, со чии одредби е пропишано сертификациските тела за сертифицирање на офицерите за заштита на личните податоци задолжително да се акредитирани од страна на ИАРСМ.

Исто така, во текот на 2023 година ќе продолжат активностите за изведување на акредитациски активности и во странство, согласно правилата за прекуграничната акредитација.

Потребни средства 20.445.000,00 денари

2. Организирање на обуки

Одржувањето и надградувањето на компетентноста како на вработените оценувачи, така и на надворешните лица - оценувачи и експерти на ИАРСМ е неопходна потреба, но и примарна обврска што за ИАРСМ произлегува од меѓународните договори, како и од обврските што произлегуваат од последно реализираната ре-евалуација од страна на ЕА, бидејќи е основен предуслов за квалитетно и правилно изведување на постапките за акредитација.

Во време на подготовка на Програмата, Листата на оценувачи и експерти - активни ја сочинуваат: 31 водечки оценувачи, 102 технички оценувачи и 73 експерти. Десетмина од водечките оценувачи се од редот на вработените во ИАРСМ, а останатите се надворешни соработници. Во листите покрај оценувачи и експерти од Република Северна Македонија, има оценувачи и експерти од други тела за акредитација, кои се членки на ЕА или со кои ИАРСМ има потпишан договор за соработка. Имено, со цел да бидат задоволени барањата на стандардите за акредитација, како и да се одговори на пројавените потреби за акредитација, во постапките за акредитација се ангажираат и технички оценувачи и експерти од странство. Процентот на нивен ангажман, од година во година се намалува,

бидејќи ИАРСМ континуирано настојува да го зголеми бројот на компетентни домашни оценувачи и експерти, со цел да се зголеми нивниот ангажман во постапките за акредитација.

Оттука, и во 2023 година ќе се води сметка за зајакнување на пулот на оценувачи преку обезбедување на учество на обуки, семинари и работилници со учество на кандидатите за оценувачи и техничките оценувачи и обуки со вклучување во оценувања под надзор.

Во 2023 година ИАРСМ планира да ги организира односно да обезбеди учество на следниве обуки/работилници:

- Обуки за вработените и членовите на Советот на ИАРСМ за барањата на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011 - Општи барања за телата за акредитација кои акредитираат тела за оцена на сообразноста, стандард по кој работи ИАРСМ (задолжително, заради одржување на системот за акредитација),
- Обука за хармонизација на водечки и технички оценувачи за интерните правила и процедури согласно барањата на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018,
- Обуки за оценувачи за ISO/IEC 17024 за сертификациски тела за персонал,
- Обуки за барањата на ISO 22000,
- Обуки за барањата на ISO 22003,
- Обуки за барањата на ISO/IEC 27001 и ISO/IEC 27006,
- Обуки за барањата на ISO 50001 и ISO 50003,
- Обуки за барањата на ISO 37000 и ISO 37001,
- Обука за клиничка и форензичка аутопсија ,
- Обука за модули во форензика согласно ISO 17025 и ILAC G19,
- Обука за ISO 20387 (Биобанкарство),
- Обука за метролошка следливост за новите координатори и водечки оценувачи на ИАРСМ (во соработка со Министерството за економија - Биро за метрологија),
- Размена на искуства поврзани со ризиците кон непристрасност и акредитацискиот процес,
- Обука за барањата на стандардот EN ISO/IEC 17011:2017 барања за РТ шеми- (размена на искуства),
- Обуки за барањата за новото издание на стандардот ISO 15189:2022 за медицински лаборатории наменети за водечките и техничките оценувачи за медицински лаборатории,
- Обуки за квалитет на земјоделски производи (PDO, PGI и TSI),
- Обуки за флексибилен опсег на акредитација,
- Обуки за изјава за сообразност според 17025:2017 во специфични области (биохемиски и микробиолошки тестирања на храна, тестирање во животна средина),
- Обука за акредитација за цели на нотификација/одобрување/овластување во област на Регулативата (ЕС) 305/2011 (CPR – Градежни производи),
- Обука за акредитација за нотификација/овластување во однос на Директивата 2010/35/EU (TPED-Пренослива опрема под притисок) дополнително ADR/ADN/RID,
- Обуки за оценувачи на ЕА,
- Обуки во организација на Комитетите при ЕА,
- Обуки за стандардот 17020:2012,

– Обуки за документи од европската и меѓународните организации за акредитација.

Обуките ќе се организираат според планираните проектни активности и планот за обуките според пројавени потреби и на истите ќе учествуваат вработените од ИАРСМ и заинтересирани страни, оценувачи и експерти.

Дел од обуките се планира да бидат организирани од страна на ИАРСМ, а дел во рамки на проектни активности, ЕА и во соработка со други акредитациони тела.

Исто така, во рамки на Годишниот План за обуки на вработените во ИАРСМ ќе се реализираат и генерички и специјализирани обуки, согласно законските барања за надградба на професионалноста и компетентноста на административните службеници.

Потребни средства 2.500.000,00 денари

3. Човечки ресурси

Во Институтот за акредитација на Република Северна Македонија редовно се вработени вкупно 17 лица.

Институтот има потреба, но и обврска согласно барањата на стандардот 17011:2018 и правилата на европската и меѓународните организации за акредитација да обезбеди односно да располага со соодветен кадровски капацитет на стручни и компетентни лица. Оттука, во претстојна година задолжително е да се реализираат вработувања на поголем број извршители и унапредувања, со цел да се обезбедат оптимални човечки ресурси како основно барање на правилата за организациската и функционална поставеност на едно национално тело за акредитација. Во средствата за работа се обезбедени средства за исплата на плати, како и за исплата на надоместоци за други права од работен однос.

Потребни средства9.400.000,00 денари

4. Дигитализација на работниот процес на ИАРСМ

Во ИАРСМ интензивно се спроведува процесот на дигитална трансформација на работните текови. За таа цел преку спроведена постапка за јавна набавка на услуги, обезбедена е соодветна стручна помош и поддршка за одржување и надградување на единствениот акредитациски информациски систем (АИС). Системот е програмиран до степен на интероперабилна функционалност на ниво на единствен информатички систем и за постапките за акредитација и за софтверските апликации за канцелариско работење (сметководство, трезор, благајна, архивско работење). Во моментот се работи истовремено на хартија и дигитално и планирано е целиот процес да се заокружи во текот на 2023 година.

Потребни средства 2.000.000,00 денари

5. Соработка со државни органи

ИАРСМ ќе продолжи со активности за пројлабочување на активната соработка со државните органи преку учество во работата на повеќе работни групи формирани од страна на Владата на Република Северна Македонија, Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за

земјоделство, шумарство и водостопанство, Бирото за метрологија, како и други ресорни министерства и државни органи.

Со цел подобрување на услугите во јавниот сектор и обезбедување на соодветен квалитет преку примена на барања на одредени меѓународни стандарди, кои на крајот ќе обезбедат и рационалност во трошењето на буџетските средства, ИАРСМ планира да ги иницира следниве активности:

Во соработка со Министерството за финансии - Биро за јавни набавки, ИАРСМ планира да иницира формирање на работна група чија задача ќе биде подготовка на група на стандарди за кои услугите на пазарот ќе ги обезбедуваат акредитирани тела и кои како такви барања ќе можат и/или ќе треба да се вклучат во барањата и критериумите во тендерските документации за јавните набавки.

Во соработка со Владата на Република Северна Македонија и другите институции, ИАРСМ планира да го сврти вниманието кон значењето и потребата од задолжително имплементирање на меѓународниот стандард ISO 37001 – барања за Системи за менаџмент за борба против корупција во јавниот сектор. Активноста треба да опфати и развој на шема за акредитација на сертификациски тела кои ќе вршат сертификација на имплементацијата на стандардот во јавниот сектор.

Исто така, ИАРСМ ќе продолжи со активностите во рамките на Комитетот за надзор на пазарот, како и учество во работата на Техничките комитети при Институтот за стандардизација на Република Северна Македонија.

Потребни средства 150.000,00 денари

6. Спроведување на интерна проверка

Согласно барањата на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018 реализирањето на редовната интерна проверка на вработените во ИАРСМ е задолжителна обврска и потреба заради одржување и унапредување на системот за управување со квалитет во ИАРСМ. Интерната проверка во 2023 година ќе се спроведе согласно барањата на стандардот МКС EN ISO/IEC 17011:2018.

7. Преиспитување на раководството

Согласно Политиката за квалитет и Процедурите за работа на ИАРСМ и барањата на МКС EN ISO/IEC 17011:2018 еднаш годишно се реализира преиспитување на раководството на ИАРСМ (директор, претседател на Совет, менаџер за квалитет, раководители на сектори и одделенија).

Целта на преиспитувањето е преку анализа на документи, извештаи, жалби, приговори, забелешки и несообразности да се дефинираат и редифинираат политиките и целите на ИАРСМ и да се испита ефективност на системот за управување со квалитет на ИАРСМ.

8. Промовирање на системот на акредитација

Промоцијата на системот на акредитација е од клучно значење за јакнење на свеста за значењето и улогата што ја има акредитацијата во секојдневниот живот и за економијата. Неопходно е информирање на јавноста за начинот на аплицирање и за начинот на добивање статус на акредитирано тело, односно приближување на заинтересираните страни до условите за акредитација, како и промовирање на придобивките од неа.

Во соработка со Стопанските комори и Организацијата на потрошувачи во Република Северна Македонија, ИАРСМ планира да организира промотивни настани со кои сите заинтересирани страни ќе бидат запознати со придобивките и корисноста од потпишувањето на меѓународните договори ЕА-МЛА, ИЛАС-МРА, ИАФ-МЛА и употребата на знаците со кои се докажува потписничкиот статус на истите.

Во рамките на промовирање на системот за акредитација, се планираат следниве активности:

- Подготовка и издавање на промотивен и едукативен материјал од областа на акредитацијата, на теми препорачани од европската и светските организации за акредитација,
- Медиумска промоција на акредитацијата,
- Издавање на Годишен извештај за работата на ИАРСМ за 2022 година,
- Промоција за доделување на сертификати на акредитираните тела, по повод 9^{ти} Јуни „Меѓународниот ден на акредитацијата“,
- Организирање и/или учество на конференции или други видови на собири на теми од значење за улогата на акредитацијата,
- Одржување и надградба на официјалната интернет страница на ИАРСМ.

Потребни средства1.700.000,00 денари

9. Работа на Советот на ИАРСМ и Одборот за надзор на материјално - финансиското работење на ИАРСМ

Советот на ИАРСМ го сочинуваат 11 члена, а Одборот за надзор на материјално - финансиското работење на ИАРСМ го сочинуваат 3 члена.

Потребни средства 1.935.000,00 денари

10. Меѓународни активности

ИАРСМ е полноправен член на: Европската организација за акредитација (ЕА), Меѓународната (светската) организација за акредитација на лаборатории (ИЛАС) и Меѓународниот форум за акредитација (ИАФ).

Како полноправен член на трите организации, ИАРСМ задолжително треба да учествува на годишните состаноци на Генералните собранија на ЕА, ИЛАС и ИАФ, бидејќи е член со активно право и должност да учествува и гласа за нови мерки и резолуции од областа на акредитацијата во светски рамки, а кои потоа вертикално треба да се транспонираат на национално ниво во соодветна правна форма. Исто така, вработените на ИАРСМ задолжително учествуваат на состаноците во рамки на Техничките Комитети на ЕА, ИЛАС и ИАФ и нивните работни групи, во насока да дадат свој придонес во донесување на документите на овие организации кои се од мандаторен и советодавен карактер.

Во својство на полноправен член на ЕА, дел од вработените планирано е да бидат вклучени како евалуатори во рамки на ЕА тимовите за евалуација и ре-евалуација на други акредитациони тела кои се потписници на ЕА МЛА Договорот. Оваа активност спрема ЕА, Институтот е должен да ја испорача во определен број евалуаторски денови, за што ќе бидат ангажирани веќе обучените оценувачи-вработени во ИАРСМ, а во постапка е и обучување и на други оценувачи. Учеството во оценските мисии на ЕА е на сметка на националното тело за акредитација од каде се делегирани членовите на оценувачкиот тим.

По основ на полноправното членство, ИАРСМ е задолжен да плаќа соодветен износ на име годишна членарина за 2023 година, и тоа:

- по основ на полноправно членство во ЕА и статус на потписник на MLA Договорот, ИАРСМ треба да плати годишна членарина во износ од 10.737.00 евра.

- по основ на полноправно членство во ИЛАС и статус на потписник на MRA Договорот, ИАРСМ има обврска за плаќање на годишна членарина во износ од 5.082,00 австралиски долари,

- по основ на полноправно членство во IAF и статус на потписник на MLA Договорот, ИАРСМ има обврска за плаќање на годишна членарина во износ од 1.695,00 американски долари.

ИАРСМ ќе ја одржува и надградува соработката со националните тела за акредитација од регионот согласно потпишаните билатерални договори со: Србија, Црна Гора, Бугарија, Албанија, Хрватска, Турција, Косово, Босна и Херцеговина и Молдавија. Свој активен придонес ИАРСМ ќе даде во рамки и на склучениот Договор за соработка со националните тела за акредитација на земјите од регионот во рамки на иницијативата „Отворен Балкан“.

Исто така, ИАРСМ ќе ги одржува и надградува договорите за соработка склучени со Акредитацискиот сервис на Велика Британија (UKAS), Германското тело за акредитација (DAkkS) и Федералната служба за акредитација на Руската Федерација (RusAccreditation).

ИАРСМ ќе пристапи кон склучување на нови договори за соработка и другите национални тела за акредитација.

Целта на овие договори е организација на заеднички обуки за оценувачи, размена искуства, размена на експерти и оценувачи на регионално ниво, прекугранична акредитација што севкупно ќе придонесе за изградба на ефикасен систем за акредитација. Во рамки на договорената регионална соработка ќе се продолжи со активности на взаемно учество на набљудување при изведување на оценки од националните тела за акредитација од регионот.

Потребни средства 3.550.000,00 денари

11. Менаџмент и тековно работење на ИАРСМ

За непречено одвивање на тековните активности на ИАРСМ, особено во услови на пандемија и организирање на работата и изведување на оценките по пат на далечина со употреба на соодветна ИК технологија, во Буџетот на ИАРСМ за 2023 година обезбедени се средства за одржување и надградба на ИКТ-инфраструктурата, дигитализација на севкупното работење на ИАРСМ преку одржување и надградба на единствениот информациски систем за акредитација (АИС) во рамки на ЕРП* системот на ИАРСМ, замена на технолошки застарената опрема, одржување и надградба на хардверски и софтверски решенија, кои треба да обезбедат ефективно, ефикасно, сигурно и безбедно работење на Институтот. *ЕРП системот ги опфаќа софтверските решенија за АИС-Data management system за постапките за акредитација вклучувајќи ги и регистрите за акредитирани тела, за оценувачи и експерти, софтверските решенија за сметководство, плата, благајна, електронско архивско работење и за човечки ресурси. Процесот на дигитализација е во согласност и со владиниот проект за дигитализација и обезбедување на лесен пристап до услугите за крајните корисници. Тековното одржување опфаќа и одржување на просториите, одржување на превозни средства, набавка на информатичко-комуникациска опрема и сл.

Потребни средства 3.300.000,00 денари

IV. Завршни одредби

Заклучно со 31.03.2024 година, ИАРСМ ќе достави Извештај со финансиски показатели за реализација на Програмата за работа на ИАРСМ за 2023 година до Владата на Република Северна Македонија, во кој ќе бидат опфатени постигнатите резултати и финансиските показатели, како и образложение за евентуалните отстапувања од планираните активности.

V. Влегување во сила

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

**Бр. 41-256/7
01 февруари 2023
Скопје**

**Заменик на претседателот на
Владата на Република Северна Македонија,
Фатмир Битиќи, с.р.**